

Dossier PFAS-vervuiling

Chemiereus 3M voor de vrederechter wegens PFOS-burenhinder

De Amerikaanse chemiereus 3M moet zich vandaag voor de vrederechter in Antwerpen verantwoorden wegens burenhinder. 3M werd gedagvaard door een gezin dat in de buurt van de fabriek in Zwijndrecht woont. In het bloed van de gezinsleden zijn erg hoge PFOS-concentraties vastgesteld. Zij willen nu een schadevergoeding van 3M. Het is voor het eerst dat de multinational in ons land voor de rechter komt wegens PFOS-vervuiling.

Gianni Paelinck

di 14 feb ⌚ 05:56

Wat is het probleem met PFAS?

PFAS is een verzameling van zo'n 6.000 soorten chemische verbindingen. Het gaat om zogenoemde "forever chemicals", vrijwel onafbrekbare synthetische stoffen, waaronder ook PFOS. Het bedrijf 3M stopte 20 jaar geleden al met de productie van PFOS (en kondigde recent aan dat het tegen 2025 stopt met PFAS tout court).

Maar er is een historische vervuiling. Die vervuiling kwam twee jaar geleden publiek aan het licht door de graafwerkzaamheden voor de Oosterweelverbinding. Uit bloedonderzoek bleek dat de omwonenden van de fabriek in Zwijndrecht (veel) te hoge PFOS-concentraties in hun lichaam hebben. Dat kan allerlei gezondheidsproblemen veroorzaken.

BEKIJK - Wat zijn PFAS en PFOS? Deze video legt het uit in 30 seconden:

Wie neemt het hier op tegen 3M?

Tegen 3M is in 2021 al een gerechtelijk (straf)onderzoek geopend nadat enkele inwoners een klacht hadden ingediend. En er is ook het burgercollectief "Darkwater 3M" dat stappen zet tegen 3M, maar waarbij de multinational al aangaf niet tot een minnelijke schikking te willen komen. In de Verenigde Staten zijn overigens al heel wat zaken aangespannen tegen 3M of schikkingen getroffen.

Een van de gezinnen uit het burgercollectief Darkwater 3M heeft vorig jaar het bedrijf gedagvaard voor de vrederechter. Het is in die zaak dat vandaag wordt gepleit. Het gezin woont al zo'n 15 jaar in Zwijndrecht, in een gezinswoning met kippen en een moestuin op ongeveer 1 kilometer van de 3M-site waar tot begin deze eeuw PFOS werd geproduceerd.

"Het gaat over een gezin van vier personen met abnormaal hoge PFOS-waarden in het bloed", zegt advocaat Geert Lenssens. "Bij de vader gaat het om meer dan 1.000 microgram per liter, bij de moeder over meer dan 700 en ook de kinderen hebben zeer hoge PFOS-waarden." Dat is ruim boven de drempelwaardes.

Wat vraagt het gezin?

Het gezin wil nu van 3M een schadevergoeding bekomen. Hun advocaat wil die in eerste instantie bekomen op basis van "bovenmatige burenhinder". Dat is een bepaalde vorm van aansprakelijkheid tussen burens die kan ontstaan wanneer de ene buur bij de andere abnormale hinder veroorzaakt.

Belangrijk is dat het gaat om een zogenoemde "foutloze" aansprakelijkheid. Het gezin moet in deze zaak dus niet aantonen dat 3M een fout heeft begaan, op die manier worden die discussies al vermeden. Wel moet worden aangetoond dat 3M handelingen heeft gedaan die geleid hebben tot de bovenmatige hinder.

Ook vragen ze dat het dossier levenslang heropend kan worden. "Het kan zijn dat de schadelijke gevolgen pas duidelijk worden binnen 10, 20 of 30 jaar", zegt meester Lenssens. "Als je voorbehoud krijgt van de rechter, kan je het dossier gedurende een hele lange termijn heropenen."

Waarom kan dit een belangrijke zaak zijn?

Het is de eerste keer dat een PFAS-vervuilingszaak wordt gepleit in ons land. Het zal hoe dan ook interessant zijn om de argumenten van de advocaten van 3M te horen in deze zaak. Zij wilden voor het proces geen commentaar geven.

Bovendien gaat het om een "pilotprocedure". Het gezin uit Zwijndrecht is dan wel lid van het burgercollectief, maar stapt bewust individueel naar de rechter. "Een echte *class action*, waarbij één organisatie 1.000 mensen verenigt in 1 groep en als 1 groep procedeedt, kan namelijk niet in ons land", verduidelijkt advocaat Geert Lenssens. "Je moet dus individueel procederen. Als je dat tegelijk met honderden mensen doet, kan de rechter dat niet bolwerken."

Lenssens verwacht dat bij een - voor zijn kant - positieve uitspraak, heel wat anderen zullen volgen. "En dan spreek ik niet over tientallen of honderden mensen, maar over duizenden. In ons land is een rechter strikt genomen dan wel niet gebonden door de uitspraak van een andere rechter, maar het zal zeker en vast wel richtinggevend zijn."

PFAS-vervuiling